

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยสรุปการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่ากลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 11-15 ปี โดยอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 6 จำนวนเท่ากัน และส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 2.51 - 3.00 สำหรับกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายเช่นเดียวกัน มีอายุ 11-15 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีเกรดเฉลี่ย 2.51 - 3.00

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย แบ่งเป็น

2.1 ผลการศึกษาความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ชั้นประถมศึกษา

พบว่า ความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กชั้นประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความท้าทาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ผลการศึกษาความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ชั้นมัธยมศึกษา

พบว่า ความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กชั้นมัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความท้าทาย ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านการควบคุม ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ตอนที่ 3 ผลการสร้างรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การสร้างรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ปรากฏผลดังนี้

3.1 วิธีการบูรณาการ

เป็นการบูรณาการเฉพาะเทคนิค (Technical Eclecticism)

3.2 เทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มที่นำมาบูรณาการ

เทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มที่นำมาบูรณาการ จำนวนทั้งหมด 4 ทฤษฎี ได้แก่ เทคนิคของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม เทคนิคของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เทคนิคของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และเทคนิคของทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบสั้นที่มุ่งเน้นคำตอบ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจ จำนวน ทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความมุ่งมั่น (Commitment)

เป็นการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคขณะนี้ฉันตระหนักรู้ (Now I'm Aware) เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก (Staying with the Feeling) เทคนิคการพูดโต้ตอบกับตนเอง (Games of Dialogue) เทคนิคการฝึกจินตนาการ (Fantasy Games) บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมโดยใช้ เทคนิคการศึกษาเชิงจิตวิทยา (Psychoeducational Technique) เทคนิคการโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล (Disputing Irrational Beliefs Technique) เทคนิคการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ (Progressive Muscle Relaxation Technique) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) เทคนิคการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบสั้นที่มุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปาฏิหาริย์ (Miracle Questions) เทคนิคการแก้ไขปัญหาที่เคยใช้ได้ผล (Looking for Previous Solutions) เทคนิคคำถามระดับขั้น (Scaling Questions) เทคนิคคำชม (Compliment) เทคนิคคำถามข้อยกเว้น (Exception Questions) และเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับบริการปรึกษา (Therapist Feedback to Client) และบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้หลักการ WDEP

3.2.2 ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านการควบคุม (Control)

เป็นบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล เทคนิคการจินตนาการการใช้เหตุผลและอารมณ์ของตนเอง (Rational Emotive Imagery) เทคนิคการให้คิดเป็นการบ้าน (Cognitive Homework) เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรงทางบวก บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก เทคนิคการพูดโต้ตอบ

ด้วยตนเอง เทคนิคความรับผิดชอบต่อตนเอง (I Take Responsibility) เทคนิคการใช้ประโยคที่มีพลัง (Forceful Statements) บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบสั้นที่มุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์ เทคนิคการแก้ไขปัญหาค่าที่เคยใช้ได้ผล เทคนิคคำถามระดับขั้น เทคนิคคำชม เทคนิคคำถามช้อยกเว้น เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับบริการปรึกษา และบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยใช้หลักการ WDEP

3.2.3 ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความท้าทาย (Challenger)

เป็นการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการอยู่กับความรู้สึก เทคนิคขณะนี้นั้นตระหนักรู้ เทคนิคการใช้สรรพนามแทนตนเอง (Using Personal Pronouns) เทคนิคความรับผิดชอบต่อตนเอง บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการโต้แย้งความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุผล เทคนิคการให้คิดเป็นการบ้าน เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรงทางบวก บูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบสั้นที่มุ่งเน้นคำตอบ โดยใช้เทคนิคคำถามปฎิหาริย์ เทคนิคการแก้ไขปัญหาค่าที่เคยใช้ได้ผล เทคนิคคำถามระดับขั้น เทคนิคคำชม เทคนิคคำถามช้อยกเว้น เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับบริการปรึกษา และบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยใช้หลักการ WDEP

3.3 จำนวนครั้งของการปรึกษา มีจำนวนทั้งหมด 11 ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ในการปรึกษากลุ่ม แต่ละครั้ง นาน 90-120 นาที ดำเนินการปรึกษากลุ่ม สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ติดต่อกันทุกสัปดาห์ รวม 3 สัปดาห์

3.4 ขั้นตอนของการปรึกษาในแต่ละครั้ง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

3.4.1 **ขั้นเริ่มต้น** เป็นการกล่าวทักทายสมาชิกกลุ่ม ด้วยการใช้ทักษะการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้สมาชิกกลุ่ม เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง มีการทบทวนเกี่ยวกับการปรึกษากลุ่มในครั้งที่ผ่านมา และการเตรียมความพร้อมสำหรับเข้าสู่ขั้นดำเนินการ

3.4.2 **ขั้นดำเนินการ** ผู้วิจัยจะบูรณาการเทคนิค จากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มจำนวน 4 ทฤษฎีดังกล่าว สำหรับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจในแต่ละด้าน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปรึกษากลุ่ม ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในแต่ละครั้ง

3.4.3 **ขั้นยุติ** เป็นการสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการปรึกษากลุ่มในครั้งนั้น มีการประเมินผลการปรึกษากลุ่มในแต่ละครั้ง การนัดหมายสมาชิกกลุ่ม เพื่อพบกันอีกในครั้งต่อไป กล่าวขอบคุณและยุติการปรึกษากลุ่ม

ตอนที่ 4 ผลของการใช้รูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

4.1 ผลการเปรียบเทียบความแข็งแกร่งทางจิตใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความแข็งแกร่งทางจิตใจสูงกว่าก่อนการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ

พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความแข็งแกร่งทางจิตใจ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะจากโรงเรียน ตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี” มีประเด็นที่จะอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

2.1 การศึกษาความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

พบว่าความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน อาจเนื่องมาจากเด็กได้มีการปรับตัวเนื่องจากการได้รับการดูแลช่วยเหลือที่ดี และได้รับคำแนะนำจากโรงเรียน และพบว่าความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านความท้าทายของเด็กชั้นประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กชั้นมัธยมศึกษาด้านความมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันเนื่องมาจากพัฒนาการด้านจิตใจวัยของเด็กในช่วงประถมศึกษาที่มีความสนใจ อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ท้าทาย สำหรับในมัธยมศึกษาจะเริ่มมีความมุ่งมั่นเพื่อให้ตนประสบความสำเร็จในการเรียน และการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน (Erickson 1958, 1963; อ้างถึงใน McLeod, 2018)

2.2 การสร้างรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

พบว่ารูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจุดเด่นคือ เป็นการบูรณาการเฉพาะเทคนิค โดยแต่ละเทคนิคที่นำมาบูรณาการจาก 4 ทฤษฎีนี้ สามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กทั้งหมด 3 ด้านได้แก่ ด้านความมุ่งมั่น ด้านการควบคุม และด้าน

ความท้าทาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นรูปแบบการศึกษากลุ่มที่มีคุณภาพ โดยมีความถูกต้องเหมาะสมของเทคนิคที่นำมาใช้ ขั้นตอนการปรึกษาและการประเมินผลการปรึกษา และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปรึกษาในแต่ละครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ ก่อนนำไปใช้สำหรับการศึกษากลุ่ม โดยการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ด้านการวัดและประเมินผลรวมจำนวน 5 คน ซึ่งการนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มผู้ทรงวุฒิทำการตรวจสอบคุณภาพ จะทำให้เครื่องมือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการนี้ สามารถนำไปใช้ได้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายในโรงเรียนศรีสังวาลย์แห่งอื่นทั่วประเทศ และสถานที่อื่นๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน โดยผู้ที่จะนำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของขั้นตอนการใช้เทคนิคต่างๆ ให้เข้าใจ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจได้ตามวัตถุประสงค์

2.3 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2.3.1 การเปรียบเทียบความแข็งแกร่งทางจิตใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการศึกษากลุ่ม

พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ มีความแข็งแกร่งทางจิตใจ สูงกว่าก่อนได้รับการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ ซึ่งผู้วิจัยมีการสอบถามความสมัครใจของกลุ่มทดลองในการเข้าร่วมกลุ่ม ทำให้กลุ่มทดลองมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ ดังที่ทรอทเซอร์ (Trotzer, 1999, น.258) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจของผู้นำกลุ่มโดยการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีความสมัครใจ จะช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอันเนื่องมาจากรูปแบบการศึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ นอกจากจะเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีความครอบคลุมในทุกองค์ประกอบของความแข็งแกร่งทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความมุ่งมั่น การควบคุม ความท้าทาย และมีการบูรณาการเทคนิคจากทฤษฎีการศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมเข้าด้วยกัน จึงสามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพได้

2.3.2 การเปรียบเทียบความแข็งแกร่งทางจิตใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการศึกษากลุ่ม

พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความแข็งแกร่งทางจิตใจ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากกลุ่มทดลองได้รับการ

ปรึกษากลุ่มตามรูปแบบการปรึกษากลุ่มที่มีคุณภาพ โดยรูปแบบได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทางการปรึกษากลุ่ม ที่มีขั้นตอนการให้การปรึกษา และการใช้เทคนิคการปรึกษากลุ่มต่างๆ ที่บูรณาการเทคนิคมาจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจในทุกด้าน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับเพียงข้อสนเทศจากโรงเรียนตามปกติเท่านั้น จึงทำให้ผลการทดลองแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจนา นาคปัจฉิมสกุล (2560) ที่ได้เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจโดยการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าโปรแกรมการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการสามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของนักเรียนกลุ่มทดลองได้ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการศึกษาระดับความแข็งแกร่งทางจิตใจ พบว่า ความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านการควบคุมของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โรงเรียนศรีสังวาลย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการพัฒนานักเรียนด้านจิตใจของโรงเรียนศรีสังวาลย์ ควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจด้านการควบคุมให้มากยิ่งขึ้น

3.1.2 ครูแนะแนวของโรงเรียนศรีสังวาลย์ ควรนำรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของนักเรียนต่อไปให้ครบทุกคนนอกเหนือจากกลุ่มทดลอง เนื่องจากเป็นนวัตกรรมของการปรึกษาที่มีคุณภาพสามารถนำมาเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายได้เป็นอย่างดี

3.1.3 ผู้ที่จะนำรูปแบบการปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจนี้ไปใช้ ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการปรึกษากลุ่มต่าง ๆ และเข้าใจการใช้เทคนิคการปรึกษาจากทฤษฎีการปรึกษากลุ่มจำนวน 4 ทฤษฎี รวมทั้งควรได้รับการฝึกปฏิบัติหรือมีประสบการณ์ในการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเป็นอย่างดี

3.1.4 ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำแบบวัดความแข็งแกร่งทางจิตใจนี้ ไปใช้ เป็นเครื่องมือในการวัดความแข็งแกร่งทางจิตใจเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายได้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาและเปรียบเทียบความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กพิการประเภทอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กกลุ่มนี้ต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กพิการ เพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจ

3.2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กพิการกับความสำเร็จในการประกอบอาชีพ หรือความแข็งแกร่งทางจิตใจของเด็กพิการกับความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

3.2.4 การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ อาจได้ข้อมูล ทางด้านจิตใจที่ยังไม่ละเอียด ครอบคลุม และลึกซึ้งเพียงพอ ดังนั้นโรงเรียนศรีสังวาลย์ จึงควร ทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความแข็งแกร่งทางจิตใจและสภาพจิตใจของเด็กพิการในครั้งต่อไป

